„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију,
а рукописи
уредништву „Браника у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г. Л. Дунђерског, у дунавској улици бр. 15

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: ф. 12 или 30 дин.
на по године: ф. 6 или 15 дин.
на четврт године: ф. 3 или 7½ дин.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОГЛАСИ
рачунају се 6 нов. од реда ситних слова
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

Број 105. У Новом Саду, у суботу 6. (18.) септембра 1897. Година XIII.

Ко је крив?

Историја се често фалзифицира, или што су извори неосветљени, или што машта народна по своме црта догађаје, да би идеали народни лепше изгледали. Таких примера има небројено. Често и песници кваре историју. Шекспирови историјски јунаци скоро сви из реда су без истинске подлоге. Краљевић дански Хамлет сасвим је измишљен. Дон Карлос није био младић, пун одушевљења за човечанство и слободу, већ једна телесна и душевна ругоба, која се спремала, да убије рођеног оца свог. Марија Стјуарт поред све своје лепоте ни близу није била онако невина жртва своје велике супарнице, већ жена пуна страсти и мана. Историчари и данас се препиру око тога, да-ли је Валенштајн био издајица свог господара, или је био велики војсковођа, кога је завист оборила. И таких примера могли би вздан наводити из историје света.

Наша повесница такођер пуна је таких примера. Краљевић Марко и у песми и у историјскоме огледалу сасвим је различан. Да краљ Вукашин није могао убити цара Уроша, и ако му је отео престо, најбоље се потврђује тиме, што се у дубровачкој архиви налазе акта Урошева, која су издана после смрти Вукашинове. Данас је скоро сасвим јасно, да је Вук само за то постао издајица, што сваки народ воле, да своју велику несрећу натовари на леђа једноме човеку, те да се тиме теши и храбри.

Таких обмана било је увек. Али једно није било: да се фалзицирају они догађаји, који се пред нашим очима одигравали; догађаји, у којима смо или активно учествовали, или им били живи сведоци. Така ванредна појава мора баш да буде везана са судбом српскога народа у Аустро-Угарској, који је и иначе толико невоља претурио преко своје мученичке главе.

У последње време толико смо пута чули, па се то неколико пута поновило и на будимпештанској конференцији, како су наши сабори криви, што наша автономна зграда није до сад довршена. То се тврди и ако све чињенице гласно против тога протестују.

Да видимо. Сабор од 1869. г. донео нам је први судар између огорченог народа и више јерархије, која за сто година није ништа радила. У таким околностима нема споразума. Али после смрти патријарха Маширевића духови се мало смирили, и сабор 1870. и 1871. год. лепо је радио. Тај сабор донео је у споразуму с епископатом изборни ред, уредбу о дотацији свештенства, школску уредбу, уредбу о уређењу епархија, уредбу о уређењу митрополитско-црквеног савета, уредбу о уређењу школског савета и побринуо се за више образовање наших професора и учитеља тиме, што је изаслао питомце на страну. На крају тако корисног саборског рада хтео је да бира митрополита, али онда се влада умешала и то није допустила. После сабора почеле су интриге, дошла је Лоњајева конференција, сплетке Анђелићеве и његове клике. Идући сабор требао је да се састане на Преображење 1872. год., да бира митрополита. Влада без сваког разлога сад изашље комесара, и ако на три прошла сабора није то било, и тражила је од саборских посланика капларску понизност при дочеку кр. комесара. Посланици то одбију и сабор се није састао. Јесу-ли нужна била ова изазивања?

После сабора почну страшна гоњења, изазивања и нападаји под Лоњајем. Наступило је чудо и покор у нашој цркви, јер је бесомучни гроф Лоњаји хтео да смрви народ српски.

Једва се сабор састане 1874. године, који је радио и 1875. године. Владина изазивачка политика тек се од овог сабора па даље може јасно да види. Сабор изабере за патријарха Прокопија Ивачковића, који је био влади јако по вољи; прими саборско устројство, како је влада хтела — све у споразуму с епископима; уради и друге прешне ствари; изабере и влади сасвим повољан саборски одбор. Ту је био Стеван Брановачки, стари Деаковац, подбан Јован Живковић, Александар Николић, доцнији жупан панчевачки, који је на угарскоме сабору био доглавник Тисин, др. Јован Суботић, који је онда већ седео у владиној странци на хрватскоме сабору. Од правих народњака био је само умерени, трезвени, научени др. Св. Касапиновић, који је својим карактером и знањем импонирао и влади. Од свештенства био је садањи патријарх и глатки парох иришки „јереј“ Јован Јовановић. Од заменика да споменемо само двојицу: ту је био „творац“ саборског устројства др. Ника Максимовић и др. Бранко Стефановић, који је онда већ био физик темишварски, дакле није био „страшан“ народњак. Колико је влада била с тим сабором задовољна, види се по томе, што су после сабора патријарх и његов секретар добили ордене, а потпредседник сабора Ст. Брановачки постаде кр. саветник.

Због источних немира није било сабора све до 1879. г. Како-ли је тек тај сабор био „умерен“! Израдио је масу уредаба све у споразуму с патријархом и епископима (Владика Грујић и др. Мандић нека запамте, да је сад било патријарха!) Урадило се много. Влада је изјавила и признање сабору на „мудроме“ и „патријотичноме“ раду. Свако је могао мислити, хвала Богу, сад ћемо оданути душом.

Па шта је било? Јест — **али нам не даду да оданемо душом.** Тек што се сабор разишао, дође глас као из ведра неба гром, да је пао патријарх Ивачковић и да је омражена особа и заклети непријатељ народно-црквене автономије, епископ бачки Герман Анђелић, именован за администратора. Том ратоборном епископу прва је реч била, кад је постао администратор да довикне народњацима: „Видеће они своје добро јутро“.

Направи се ново чудо, учини се дармар у нашој цркви. Шта је после било, то нам је још свеже у памети. Именовао се патријарх, искочи злосретни синодски операт, наступише нове борбе, изазваше нове трзавице. Све се тумбе окренуло....

Ми смо ето навели историјске чињенице, које нико под небом побити не може. Сабори су радили, само су израђене уредбе јели мољци у архиви мађарске владе. Кад се сабор 1885. год. састао, све те уредбе, које су израђене с приволом јерархије, враћене су натраг, и сад је камен требало опет ваљати уз брдо.

Ко је дакле крив? Из овога се види, да министарски саветник г. Дардаи нема право, кад је на другој будимпештанској конференцији рекао, да су сабори криви и да је влада невина. Противно од тога је истина: **Влада је увек кочила точак и мутила воду, јер није хтела да су у нас срећени одношаји. Она је употребљавала као оруђе своје један део јерархије против народа и кад јој је сметао споразум између јерархије и народа — она није презала ни од тога, да уклони црквеног поглавицу.** Ако је било слоге између народа и јерархије — није било добро; ако је било борбе, коју је она потпиривала, било је и горе. Кад се на сабору радило, тај се рад бацао у запећак; кад се није дало радити, онда се говорило, како се не ради. Кретали смо се у једноме кругу, **јер изгледа, да смо криви, што смо живи.** Ове наше наводе не може побити ни г. Дардаи, јер су његове обеде на наше саборе без сваког основа. „Ако коза лаже, рог не лаже“, — као што каже једна наша народна пословица.

Да ово још јаче потврдимо, позваћемо се на једно „откриће“, које је учинио на другој пештанској конференцији др. Т. Мандић. То је једино, на чему му можемо бити захвални. Он је казао, како је 1877. год. министар Трефор преко угарског сабора хтео да нам октројише изборни ред. Предочимо оно време, а према чињеницама, које смо горе навели. Баш то „откриће“ показује, како је влада увек према нама била непријатељска и како је смишљала само нове нападаје. Ми питамо, каква је повода могао министар Трефор имати 1877. год да октројише изборни ред? Са сабором 1874—1875. била је влада и сувише задовољна, после тога није било сабора, не нашом кривицом, него због источног рата, ту је био законити црквени поглавар, који је био и влади по вољи, имала је по вољи саборски одбор, јерархија је била задовољна са изборним редом и прихватила је све закључке сабора — поново питамо, каква је повода онда било за октројку изборног реда, за такво страшно насиље?! Никаквог. Једино је то могло бити, да је влади сметало, што влада мир и ред у нашој автономији, што се утврђује споразум између синода и сабора, епископа и народа. Али да — она је слушала дошаптавања усамљеног и властољубивог Анђелића, и за љубав таковом епископу готова је била, да до срца увреди један народ, да унесе нов метеж у нашу цркву и да изазове нову хајку против наших народно-црквених установа.

Ето таково „благоволење“ смо ми уживали од угарске владе, кад смо год хтели, да удесимо нашу автономну кућу, да се бринемо за благо цркве и народа и да порадимо на просветном развитку и напретку нашем! **Да нас је влада пустила да радимо, ми би одавно били готови и уживали би своја автономна права.** Али то се баш није хтело, и онда је наравно увек јагње мутило вуку воду!

Сад влада слуша вику на изборни ред; међутим тај изборни ред у своје време, кад се градио, па и доцније до денунцијација Анђелићевих — био је свима добар. За њега су епископи не само гласали, него су и у дебати при расправи учествовали. Ако је и донесен за време, док је митрополитска столица била упражњена, доцније изабрани патријарх и цео синод никад нису протестовали против њега. И сад нас један епископ учи, да је тај изборни ред „неканоничан“. Ми смо мислили, да ће наши епископи према правом стању ствари на будимпештанској конференцији устати против владе у обрану наше народно-црквене автономије, а они тамо денунцирају свој народ, туже се на саборе и иду стопама Анђелићевим. Хтели би већу власт, те се сад позивају на каноне и тамо, где им места нема. Наши архијереји су на конференцији пружали врло јадну слику. Невољама народним чине се невешти и још дижу ружне и неистините оптужбе против њега. Тешко нама с њима! —

После свега овога за беспристрасне људе није тешко одговорити: ко је крив?

Мирном душом и чистим срцем можемо рећи, да је крива влада, која је свим средствима поткопавала нашу народно-црквену автономију и крив је онај део наше више јерархије, који се дао употребити као средство владино. Ту је кључ, да можемо разумети, зашто и најмирољубивији и највреднији наши сабори нису никад дошли до жељене цели.

Увек смо се морали борити, а кад је наступила мала почивка, ми смо морали презати од — нових удара, који су редовно и наступали. Тај јад и сад је наш „веран друг“, који нас старањем владиним никад не оставља!

Говор дра Илије Вучетића

на конференцији код кр. уг. министра-председника 25. авг. (6. септ.) 1897. год.*)

Преузвишени Господине Министре-Председниче! Благодарећи на доброти, што сте нас изволели позвати, да саслушате наше мишљење у ствари наше народно-црквене автономије, слободан ћу бити сасвим отворено и искрено да кажем своје мишљење о ономе, ради чега смо овамо позвани.

Изволели сте нагласити, да је жеља високе владе, а жеља и Његовог Величанства, да се створи један једноставан устав, у ком би били уређени сви одношаји наше народно-црквене автономије.

На ово сам слободан приметити, да су наши сабори још одмах у оно време, кад су после установљења IX. зак. чл. од год. 1868. приступили уређењу наше народно-црквене автономије, хтели да граде један једноставан устав, у коме би били уређени сви наши автономни одношаји, и такав је један предлог онда већ био и израђен; но баш је државна влада тада била она, која се томе противила. Државна је влада указала на IX. зак. чл. од год. 1868., где у §-у 7. стоји, да ће наш сабор имати најпрви задатак тај, да установи устројство сабора, те је захтевала, да сабор пре свега то устројство изради; и тако је наш сабор морао се упустити у грађење појединих уредаба, међу којима је и саборско устројство. По томе су наши сабори градили поједине уредбе, и већи део наше автономне зграде изидали, а сада се на једаред од сабора захтева, да све то баци на страну, па да сасвим изнова гради једну једноставну уредбу, у којој ће се изнова уређивати и они одношаји, о којима већ имамо уредбе, од највишег места одобрене.

Нећу никако да тврдим, да су те уредбе, које већ имамо, тако савршене и потпуне да не би имали на њима ништа мењати, шта више и са̑м сам тога уверења, да би имали много шта на њима изменити и поправити, што се дугогодишњим искуством показало као нецелисходно и непрактично. Али држим, да данашње околности нису за то подесне, и да нам је за сада главнији посао тај, да установимо уредбе за оне послове, за које или немамо још никаквих, или имамо само привремених уредаба. Тај би се посао могао врло лако и за врло кратко време извршити; требало би само из поднесеног предлога за једноставан устав извадити оне одредбе, које се на те послове односе, па их с неким изменама као самосталне поједине уредбе израдити.

Да још јаснији будем у мом излагању, ја ћу ићи оним редом, као што је спроведена организација наше автономије у предлогу саборског одбора за једноставан устав, па ћу ту показати, шта већ имамо готово, те не треба да се за сад у то дира, а о чему би опет требало да се нове уредбе израде.

Уредбу о црквеним општинама, парохијском свештенству и протопресвитератима имамо, те у то за сада не бих дирао; но бих израдио уредбу о манастирима, које никако немамо, а за нас је врло важна. Ту бих просто извадио из поднесеног предлога саборског одбора оних осамнаест параграфа, који говоре о уређењу манастира, те би се из тога лако саставила једна самостална уредба О уређењу епархија имамо само једну привремену, и то сасвим не-

*) Доносимо овде накнадно говор дра Илије Вучетића на будимпештанској конференцији. Он је у више маха узимао реч. Први пут је одбио наводе Банфијеве, као да је позвао „најкрајње“ елементе, а други пут држао је овај мерит ран говор. — Ур. „Бр.“

потпуну уредбу, те би могли из предлога саборског одбора лако извадити цео онај одсек, који говори о уређењу епархија и као самосталну уредбу га установити. Ту би истина имали да учинимо доста измена од онога, што је у предлогу саборског одбора садржано, али то би био веома лак посао, а држим, да при грађењу те уредбе не би ни с једне стране на велике тешкоће наишли.

Код уређења митрополије имамо важних уредаба, које су сталне и највише су одобрење задобиле, те нити је потребно нити целисходно исте мењати. Таково је нарочито саборско устројство од год. 1875. и изборни ред од год. 1871.; али немамо уредбу о управи и надзору народно-црквених фондова и добара. Томе би се врло лако помогло, кад би се из предлога саборског одбора извадили оно неколико параграфа, који о томе говоре, и који су по мом мишљењу врло добро израђени, па би требало исте само као самосталну уредбу установити. Даље немамо уредбу о избору митрополита-патријарха; но и то је питање у предлогу саборског одбора израђено, те би оне одредбе требало оданде извадити и само са неким изменама као самосталну уредбу установити. Још би остала уредба о митрополитском црквеном савету, која би се такође врло лако могла израдити, кад би се оних седам параграфа из предлога саборског одбора извадили и као самостална уредба установили.

Према свему дакле до сада наведеном по мом мишљењу требало би само још пет самосталних уредаба израдити, па би које с оним уредбама, што већ као сталне и од највишег места потврђене имамо, а које с ових новоизрађених пет уредаба имали потпуно израђену организацију наше народно-црквене автономије; јер оне даље уредбе о школама, о дотацији парохијског свештенства и т. д. ни по самом предлогу саборског одбора не спадају у један организациони статут.

Овај би посао грађења или управо допуне појединих уредаба врло лак био, не би ни с које стране на какве тешкоће наишао, него би могао за најкраће време готов бити и тако би ми на тај начин имали целу организацију наше народно-црквене автономије коначно дограђену, те би се тако одговорило и оном захтеву у највишем кр. отпису, у коме се каже, да сабор узме у расправу предлоге, који се односе на коначно уређење наше народно-црквене автономије. Према томе дакле ја држим, да би најцелисходније било, кад би се сабору нашем дала прилика, да тако поступи, као што су и пређашњи наши сабори грађењем појединих уредаба радили, те да на тај начин доврши коначно уређење наше народно-црквене автономије.

Међутим ја не бих у начелу био противан ни грађењу једног једноставног устава, шта више желео бих, да се то учини, кад би прилике и околности биле за то повољне. Та и ја сам год. 1891. радио на том уставу, и то целу прву половину до „митрополије“ израдио сам ја, а увод и уредбу о митрополији израдио је др. Ника Максимовић; па ми је управо жао, да мој толики труд и рад буде узалуд. Али кад сам видео, како је саборски одбор год. 1892., а још већма сада ове године тај предлог сасвим начелно изменио, и то у сваком погледу на горе тако, да ја свој рад управо не могу да познам, онда наравно да не могу за такав предлог бити. Но ту би се лако дало изменити и поправити оно, што је саборски одбор у том предлогу на горе преиначио, само кад би наш положај и наше околности данас биле повољне за грађење такове једноставне уредбе; али при данашњим околностима ја никако не бих могао бити за то, да се сабор упусти у грађење једног једноставног устава.

Бићу слободан, да моје разлоге сасвим искрено и отворено изнесем.

Пре свега ја се бојим, да би сабор при грађењу таковог једноставног устава дошао у сукоб са нашом јерархијом. Од како се почело радити на уређењу наших автономних одношаја, водила се борба између сабора и наше више јерархије све до године 1874., и тада је завршена установљењем саборског устројства. У том саборском устројству, које је 14. маја 1875. највишу потврду добило, потанко је обележено: шта спада у делокруг самог сабора, шта у делокруг самог синода, а шта синод и сабор имају да споразумно решавају. Тиме је тада крај учињен био борби између сабора и епископата, и неко је време леп споразум владао. Али је тај споразум крајем године 1879. поремећен именовањем пок. Германа Анђелића најпре за администратора, а доцније и за митрополита-патријарха; те се ја бојим, кад би се сада ми у грађење једноставног устава упустили, те хтели да узимамо у претрес и она питања, која су у већ установљеним уредбама а нарочито у саборском устројству већ једном решена, да би онда борба између сабора и епископата поново се отворила, и тако не би до жељене цели дошли. Нарочито држим, да не би могли дирати у садањи изборни ред, јер ту би јерархија тражила такове промене, на које сабор никако не би могао пристати. То је дакле један главни разлог, зашто ја држим, да није целисходно сада упуштати се у грађење једног једноставног статута.

Но не би се могли у грађење тога статута нарочито сада у ово време упуштати ни зато, што се бојимо — искрено и отворено да речем — да ће нам се том приликом од стране државне владе нове октројке учинити. У санкционисаним уредбама нашим, које данас у крепости постоје, има много такових одредаба, или да кажем стечених права, за која се ми бојимо, да би нам се при грађењу једноставног устава ускратила. Ми би истина на сабору могли установити тај устав онако, како ми за добро држимо; али кад би се тај устав поднео високој влади ради издејствовања највише потврде, бојимо се, да би се опет догодило оно, што смо већ више пута искусили, и да би нам се много шта једнострано октроисало. Нећемо дакле да мећемо на коцку и оно, што већ у санкционисаним уредбама имамо, и зато држимо, да је за нас боље не дирати у оно, што већ имамо, па ма и не било савршено и потпуно онако, као што би ми желели.

Моје је дакле мишљење то, да би ваљало дати сабору прилике и могућности, да догради организацију наше народно-црквене автономије стварањем појединих уредаба за оне одношаје, где или немамо још никаквих, или имамо само привремених уредаба. А само у том случају, кад бих с једне стране сигуран био, да се неће поново изазвати сукоб с епископатом, и да епископат неће тражити, да сабор одступи од оних начела, која су у досадањим санционисаним уредбама израза нашла; с друге пак стране, кад би сабор добио довољне гаранције, да се од стране државне владе неће једнострано никакве октројке чинити, него ако влада на поднесени статут каквих примедаба има, да ће исте сабору ради поновне расправе саопштити: само у том случају не бих имао ништа против тога, да се сабор у грађење једног једноставног устава упусти.

Свакако пак држим, да би ваљало одгођени сабор што пре опет сазвати, те да исти посвршује многобројне редовне послове своје, који од толико година нерешени стоје; а међу тим, док би сабор те послове радио, могао би се изаслати један одбор, који би спремио предлоге за законодавни рад сабора. Ако се од стране високе владе изађе сабору с помирљивошћу на сусрет, могу уверити Вашу Преузвишеност, да ће и сабор радо прихватити сваки онај начин, којим ће се омогућити редован законит рад његов.

Нови Сад, 5. септембра 1897.

— **Хајде да пробамо!** „Пештански Лојд“ донео је неколико чланака о народно-црквеним стварима. За ових осам дана донео је два чланка. Ми не налазимо за вредно, да рефлектирамо на те чланке, али нам се у једноме од тих чланака нешто допада. Тамо се каже, како је наш народ после сабора у корист владиних намера променио своје мишљење. Па лепо! Ако је тако, а ви распустите сабор и наредите нове изборе. То би била права конзеквенција ваше тврдње. Дед покушајте!

Ми не би против тога ништа имали. Ако је у истини тако, као што ви тврдите, народ ће нас дезавујирати, и онда је скинуо одговорност с наших леђа. Ако није тако — ви се покорите законитој вољи народној. То би било коректно.

Дакле покушајте. Хоћете-ли? Да видимо, где је истина.

— **Љуте се!** И ако је састанак нашег и немачког владара у Тотишу имао чисто војничко обележје, ипак се мађарски листови љуте, што тамо није била заступљена и угарска влада. „Радо бисмо знали“, пише „Б. Т.“, „какви су то државноправни и политички разлози, којима влада то своје одсуство може правдати.“ — Пропаде тројни савез, јер не беше Банфија у Тотишу!

— **Мађари о Русији.** Већ смо се навикли, да у мађарским новинама читамо свакојаких измишљотина о руском народу и Русији у опште. Допуштамо, да је о Русији тако писано и из незнања и необавештености, али највише из пакости и немоћне злобе, јер мађарске су новине већином у чивутским рукама.

Међународни лекарски конгрес, који је недавно одржан у Москви, многима је отворио очи, да виде, колика беше заблуда сматрати Русију као неку „варварску“ земљу, која није способна за напредак и у којој тобоже влада највеће мрачњаштво. И највећи Славофоби у Западној Европи су одавно променили своје погрешно мишљење о друштвеним и културним приликама у Русији, само још у мађарском новинарству се од времена на време појављују којекакве измишљотине, којима се хоће да оцрни Русија. Но има правих Мађара, који друкчије суде и пишу о Русији, него угарски Чивути. Ево, шта на пр. пише о Русији и приликама њеним у органу мађарске пучке странке „Алкотмању“ др. Фрања Мајор, заступник на угарском сабору.

Др. Мајор истиче велики значај московскога конгреса, па наставља:

„Безусловно признање смо дужни московском медицинском свеучилишту, које је узорито како по уређењу, тако и по смештању својих клиника. На свакој установи види се тамо систем; у свему поступају промишљено, по плану, што се, на жалост, не може казати за зграде будимпештанског свеучилишта. Петроградском бактериолошком заводу нема равног; тај завод спаја у себи читав универзитет, а издржава га војвода Олденбуршки.

Ако ко непристрано посматра и оцењује рад руских медицинских факултета, само признање своје може изразити ономе, што тамо види. Поред строге научности Руси знају, како треба маркантно испунчити народно обележје и то само може увећати наше признање према њима. — Рад конгресу је много олакшало оно искрено гостољубље и у сваком погледу указивана предусретљивост, којом се руска „мађушка“ трудила, да учини пријатним и поучним бављење у Москви конгреским члановима, којих беше више од 8000. Варош Москва ће сваком члану остати у незаборављено пријатној успомени. Она се узвишава над осталим варошима фамилијарношћу и побожношћу; трговина јој је велика. А богата је та варош! Тако богата, да јој се имање у бројевима не може ни изразити. То своје богатство пак може благодарити томе, што њени трговци живе врло просто, ма колико да им је имање.... Не треба дуга посматрања, па да странац разуме онај пун снаге народни осећај, који овде свуда крчи себи пута и осигурава величину Русијине будућности, о којој се данас не може створити ни приближна слика. Такова је та држава, као море, које прогута све, а да се горе на површини ништа не промени... Велика је фабричка индустрија у Русији, па и она је сасвим народна.

Што се тиче друштвеног живота, ни мало не треба да верујемо, да је у Русији угњетена свака слобода. Напротив, **у Русији има више слободе него код нас,** само се тражи то, да не политизира нико, за кога то није. У Русији нема додуше уставности, али у истину **тамо сваки ужива више права, него у Угарској, где су та права само на хартији** — као што смо то видели поглавито приликом избора.“

Тако, ето, говори један Мађар, који неће да зажмури пред истином. Речи дра Мајора могу уверити мађарску публику о томе, колико има истине у оним причама о кнути и Сибирији, које сваки час износе чивутски листови.

Политички преглед.

— **Велики словенски збор** одржан је ономад у Љубљани; из словеначких крајева искупило се до 1500 њих, а осим тога било је на збору и осталих Словена. Један од најважнијих закључака тог збора је, да Словенци иступе из већине у царевинском већу, ако већина не би потпомогла извршење словеначког програма т. ј. да словеначки језик и народност буду равноправни у сваком звању, школи и заступству. — По грофа Баденија не би у овим тешким временима било најпријатније, да га оставе Словенци. За иступање Словенаца из већине највише је говорио на љубљанском збору заступник Шустерчић, који се у своје доба погађао с Баденијем.

— **Руско-румунски спор.** Генерални консул у Галцу, Ладожански, који је, како јависмо, био одређен, да извиди у Сулини и Корабији својевољни поступак румунских власти, а особито пристанишнога капетана у Сулини, због задржаног шлепа „Москва“, на коме је пренашана муниција за Србију, известио је владу, да је констатовао сметње и злоупотребе румунских власти. Руски посланик учинио је у Букурешту кораке, те је румунска влада дала довољно задовољења, и сменила капетана пристаништа у Сулини.

— **Турска.** Из Цариграда не давно су јавили немачким листовима, да је нестало бившег вође младо-турске партије Муратбеја, који се беше вратио у Турску, пошто га је султан помиловао и опет примио у Јилдиз-Кјоск. Причало се, да је Муратбеј поново побегао, пошто је био у опасности да ће га турска влада опет гонити. Но сад избијају о њему друге вести. Вели се, да је Мурат издао своје другове. Предао је у Јилдиз-Кјоску тачан списак свих претплатника младо-турског листа „Мизана“ и списак свих оних личности, које су му дописивале и слале вести из Турске док је у Мисиру, Француској и Шпанској био. Уједно веле, предао је и кореспонденцију младо-турског комитета за оно доба док је он био председник тога комитета. Ту кореспонденцију, тврде, донео је у Цариград адвокат Александар ефендија, који живи у Паризу а родом је из Сирије. Ова вест јако је уплашила оне кругове, који су стајали у вези с Муратом и листом „Мизаном“ и у Цариграду се боје, ако је та кореспонденција заиста предана у Јилдизу, да ће бити многе личности ухапшене.

— **Енглези у Мисиру.** У маси мисирскога народа опажа се већ поодавно непријатељско расположење према Енглезима, које у извесном степену подстрекава и сам кедив. Сада почиње то нерасположење према Енглезима да се преобраћа и у нерасположење према свима Хришћанима. У целоме Мисиру, пише александријски дописник „Тајмса“, постоји велико нерасположење према Хришћанима. Ма да се оно, за сада, показује само против Грка, не може бити никакве сумње, да ће у скоро од тога страдати сви Европљани, ако се не буду благовремено предузеле против тога мере. Мисирце је јако раздражило то, што је један енглески војник, који је случајно убио неко арапско дете, био судом ослобођен, а у скоро за тим опет неки Талијан убио једнога урођеника. Последице тога биле су улични сукоби. Први је пут од 1882 год. да се за ово последњих пет месеци не види ни једна ратна лађа енглеска у пристаништу александријском. Не могу постојати никакве несугласице односно неопходне потребе, да Енглеска покаже урођеницима моћ своју.

Списак

прилагача на зидање зграде Српске Новосадске Гимназије.

Исказ седми.

Из шестог исказа пренесено 16.980 ф., 82 п., Др. Милоје Милојевић из Ст. Паланке 50 ф., Стев. Николић, старији из Осека 500 ф. Васа Муачевић, економ из Осека 100 ф, Српска црквн. шк. општина у Осеку 100 ф. Шандор Поповић из Осека 50 ф., Васа Ђурђевић, кр. јавни бележник из Осека 50 ф., Паје Радановића синови из Осека 50 ф, Др. Јован Муачанин из Осека 50 ф. Перлеска среска штедионица 50 ф., Политична општина у Лединци 100 ф., Прота Јован Борота из Ст. Бечеја 50 ф., Мита Сомборски, мерник из Ст. Бечеја 50 ф, Др. Иван Влаховић из Ст. Бечеја 100 ф., Др. Милан Поповић из Ст. Бечеја 100 ф., Српска прав. црквн. шк. општина у Ст. Бечеју 200 ф, Јеврем Пивнички из Сентомаша 100 ф., Стева Дунђерски из Сентомаша 200 ф., Милева уд. Дунђерска из Сентомаша 100 ф., Јулијана уд. Јовановић из Ст. Бечеја 100 ф., Лаза К. Манојловић из Сентомаша 50 ф., Милутин Везилић, начелник из Сентомаша 100 ф., Др. Момир Павловић из Сентомаша 50 ф., Миливој Сивачки, ђакон из Сентомаша 50 ф., Александар Јанковић из Сентомаша 100 ф., Софија Н. Голубски из Сентомаша 100 ф., Данчика Каћански из Сентомаша 100 ф., Младен Каћански из Сентомаша 100 ф. Марија уд. Алексијевић рођ. Папин из Сентомаша 50 ф., Пера Попов и суп-

руга му Јулка рођ. плем. Миковић из Сентомаша за вечити спомен покојној јединици својој Љубици 1000 ф., Чист приход од забаве, држате у Сентомашу у корист зидања гимназије 237 ф., Београдска задруга 223 ф. 33 н. и Др. Јован Јовановић-Змај 50 ф.

Свега 21.291 ф. 15 н.

На свима овим родољубивим прилозима, нека је овим изречена најтоплија благодарност од стране одбора некадашњих ученика Српске Новосадске Гимназије, који скупља прилоге на зидање гимназијске зграде.

У Новом Саду, 3. (15.) сеп. 1897.

За одбор:

Др. Сима А. Ћирић, перовођа. **Стеван Поповић-Пеци** кр. саветник, председник.

Васа Пушибрк благајник.

Изјава.

Поштовани господине уредниче!

Допустите ми, да у извештају „о другој српској конференцији код Банфија“, што је у 102. броју „Браника“ угледао света, исправим према истини становиште моје, што сам у конференцији заузео, а које је у јавност сасвим погрешно изнето. Мало праве светлости о расправи неће грешити о дужну дискрецију.

Ја сам одлучно устао против предлога: да се и на даље одржи status quo; ја сам топло препоручио: да се ма и са највећим жртвама омогући, да сабор **што пре** продужи свој рад, јер држим, да питање повољног расплета надмаша сва остала питања, што су у замршену ситуацију унесена; рекао сам: да ради постигнућа повољног споразума са саборском већином, не би требало везати се безусловно за јединствени штатут, нити за икоји параграф истога устава; казао сам: да је мени главно, да се наша автономија осигура: дал' се јединственим штатутом, или са више уредаба, да то остане отворено питање, нека сабор реши, како за најбоље нађе; и да је мени тако исто свеједно, које ће личности доћи том приликом до власти на автономном пољу. Држећи, да је пут личнога додира и непосредног саветовања, којим је пошао министар-председник најбољи, препоручио сам опетовно, да се повери нашој хијерархији (а не саборском одбору, као што беше предложено!): да без одлагања пође истим путем међусобних договора, жртвујући од свога становишта колико јој буде могуће и нужно, све дотле: док или до жељеног успеха не дође, или док се потпуно не увери, да саборској већини овом приликом није стало до осигурања автономије, него више до власти у њој.

Мило ми је, што је то мишљене избило на површину и у трећој конференцији наших архијереја, и што се тамо усвојило.

А гледе узрока што је изборна борба за автономну странку тако неповољан исход имала и што је радња сабора запела, рекао сам јасно: да је томе већином крива управа (vezetőség) исте странке.

Молим овој мојој изјави места у првом наредном броју Вашег цењеног листа дати.

У Сомбору, 31. августа 1897.

Са одличним поштовањем:

Др. Сима Павловић.

Ми смо двапут шиљали опомене нашим дужницима, који нам за ову трећу четврт дугују. Само смо приморани, да их јавно опомињемо. Уједно им овим путем стављамо до знања, да ће се без разлике свима онима, који нам за најкраће време свој дуг не подмире, шиљање листа обуставити. Да би ипак сваки имао времена, да својој дужности одговори, оставља му се рок од осам дана. Према томе ће им се осим данашњег листа још три броја послати.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 5. септембра 1897.

— **Новосадско поштанско звање** спрема овдашњем грађанству пријатну новост. Заузимањем врсного начеоника овдашње поште, г. Јулија Тесака, почеће се од 1. фебруара 1898. год. поштом послане ствари и новци доносити колима у кућу, што је врло велико олакшање. Тако достављање новца и пакета има мало која провинцијска варош.

— **Арнаутски упадаји у Србију.** Из Куршумлије пишу „Београдским Новинама“ ово: „Арнаутин Селим Шатра из села Мургула, Осољан Н. из Маринца и Реца Фетановић из Трновице, нахије митровачке у Турској, прешли су из Турске преко српско-турске границе на нашу страну, па су дању 26. августа о. г. после подне око 4 сахата, са паше испод села Калиманаца у овоме срезу (косаничкоме) са места званога Двориште, далеко од границе 4 сахата украли два вола Милосава Недељковића из Калиманаца, ухвативши и слугу Милосављевог Нестора Грујичића, који је волове чувао, везали га, па везана са воловима ноћу између 26. и 27. авг. претерали преко српско-турске границе између наших караула бр. 24. и 25. и отерали до села Трновице у Турској. Пошто су га ту опљачкали, скинувши са њега појас, јанцик и у овоме 60 п. д у новцу, пустили су га. Нестор је лично познао ове зликовце Арнауте. Он, непознавајући терен, тумарао је ноћу по Турској, и у место да је изашао на границу, дотумара до турскога мерђеза „Мургула“, у коме се срећом његовом десио и турски официр Алија Муљазин и овај, вели, спасе му живот од турских низама и дивљих Арнаута, јер је, вели, било на стражи и Арнаута — иначе би био невина жртва њихова. Сутра дан га је исти официр, крију̂ћи од Арнаута, кроз шуму извео на границу и предао нашим пограничним жандармима на караули Младљики. — Ноћу између 25. и 26. августа о. г. Арнаути су украли у селу Дабиновцу од Миленка Миловановића једну кобилу и отерали у Турску. — Ова покрађена стока ни до данас није враћена из Турске, а познавајући лабавост турских власти, није у изгледу ни да ће се вратити, као и остала наша стока, коју су Арнаути покрали, што није враћена. Ово се десило после проласка пограничне комисије. До душе, турски комесари обећаше нашим, да ће се, вели, у будуће спречити даљи упади арнаутски у нашу страну, па ето како се обећање искупљује!?“

— **Десетогодишњи убица.** У Темишвару је 9-годишњег Косту Стојановића убио његов друг Јанош Бацо, који је само годину дана старији. Свадили се у игри, те се ухватише у коштац. Бацо обори Стојановића, и удари га ногом у прса. Ударац беше тако јак, да је Стојановић одма умрьо. Бацо је однесен у завод за поправљање неваљале деце.

— **Српско подворје у Москви.** Настојатељ српскога подворја у Москви, архимандрит Кирил, поднео је молбу митрополиту Михаилу, у којој моли, да се због болести смени с управе подворја у Москви. Митрополит Михајло уважиће ту молбу, и сва је прилика да ће тамо послати архимандрита Илариона Весића, бившега ректора призренске богословије.

— **Верење у црногорској кнежевској породици.** Мада је „Глас Црногорца“ одлучно побио све вести о верењу црногорске кнегињице Ксеније, ипак горњи листови сад опет проносе глас, да ће се млада кнегињица до скора верити са једним руским Великим Кнезом. По свој прилици, да ни ова вест неће бити истинита.

Новости са стране.

— **Велики маневри у Тотишу.** У присуству Њихових Величанстава цара и краља Фрање Јосифа и госта Му, немачког цара Виљема II., одржани су велики маневри наше војске око Тате и Тотиша у столнобеоградској жупанији. Маневрирали су V. и IV. војени корпус, којима беху заповедници надвојвода Фридрих и кнез Рудолф Лопковиц. Маневри су трајали три дана, и владари су за све време веома пажљиво пратили операције. Као и увек, тако су и овом приликом „цивили“, фотографи и други наметљивци много сметали владарима, тако да је наш владар љутито заповедио, да се сви, који немају на маневрима посла, отерају на 300 корака натраг. Вештим маневрирањем V. корпуса потиснут је IV. корпус према Стоном Београду. Његово Величанство је на свршетку маневра изразило своје задовољство. По закључку маневара благодарио је краљ Фрања Јосиф немачкоме цару на његовом учешћу у маневрима, и истакао је, како му је тежња, да му се војска и њене вође тако усаврше, како би могла у каквом озбиљном случају одговорити своме позиву. Благодарећи нашем владару, немачки цар се похвално изразио о ваљаности и добром вођењу трупа и свој говор закључио је речима, како може само желети тој честитој и ваљаној војсци, да још у дугом низу година види на своме челу садањег свога врховног заповедника и одличног војсковођу. — Ономад су Њихова Величанства отпутовала у Бељу, добро надвојводе Фридриха, где ће бити велик лов, а затим иду у Будимпешту, где се спрема сјајан дочек. Мађари баш неће да заостану иза Бечлија.

— **Јудео-либерална освета.** Будимпештански јудео-либерали се веома љуте, што је Његово Величанство краљ изабрао за Себе и Свога високога госта, цара Виљема II., дворац грофа Фрање Естерхазије, који је присташа пучке странке. „Пешти Хирлап“ је мислио, да ће се осветити тако, ако изврне истину, те је написао, да је грофица Естерхазијева клечећи дочекала владаре и да је цар Виљем II. с узвиком: „Aber Gräfin!“ подигао грофицу, која је ретко лепа жена. — Разуме се, да у целој тој либералној жидовштини нема ни трунка истине. Можда би онако учинила каква новопечена чивутска бароница, али грофица Естерхазијева, која је рођена кнегиња Лопковицева, сигурно зна, како се дочекују владари.

— **Доброчинство римокатоличких бискупа.** Недавно је римокатолички бискуп у Њитри, Имбро Бенде (који је дуго био у Новом Саду опат) славио 50-годишњицу свога свештеничког чина, и том је приликом на разне добротворне просветне цели поклонио 60.000 фор. Па и остали римокатолички бискупи дају велике своте на опште корисне цели. Колико ту само дали Шамаша, Шлаух, Часка и др.?! Тако је код католика, а код нас? Осим што је патријарх, који има толике приходе, дао 10,000 фор. на фонд Св. Саве“, дају наше владике врло мало или ни мало на општекорисне цели, а према својим приходима требали би да су мало дарежљивији.

— **Јубилеј шведског краља Оскара.** Ових дана ће шведски краљ Оскар прославити 25-годишњицу своје владавине. Поводом тога је философски факултет бечког свеучилишта изабрао краља Оскара за почасног доктора. У образложењу овог одликовања истиче се, да је краљ Оскар добар песник врстан математичар и оријенталиста. Осим тога је о свом трошку издао многа дела из математике, астрономије и науке о језику. Нашег владара заступаће на јубилеју надвојвода Евђеније, који је ономад ујутру већ отпутовао у Стокхолм.

— **Политика и официрски чин.** Прашки „Народни Листи“ јављају, да је суд части 10 дивизије лишио официрског чина резервног поручника Венцела Текела. Поручник се посваћао с неким варошким представником у некој гостионици и пребацио је овом, што увек говори немачки. Поручнику је суд части уписао у погрешку и то, што је у више листова писао против милитаризма. Деградовани поручник је једном приликом рекао и то, да му је милије национално уверење, него официрски чин.

— **Романи на метер.** У Паризу се дознало ових дана за фабрику, у којој се граде романи на метар, као, рецимо чакшире и ципеле. У великој једној „храмини“ занимају се неколико њих неоцењених писаца тиме, да од обичних романа начине дуге популарне романе, који онда излазе у новинама или у свешчицама уз безбројно настављање. Кад ови књижевни надничари дођу у своју фабрику, скину свој капут и навуку радничку блузу, па онда поверени им роман лате се да развлаче, т. ј. да растежу текст, те да тако одговоре укусу својих муштерија, које хоће за своје новце да имају нешто дугачко. На пр. од романа, у ком има, рецимо, 20.000 речи, начини се на тај начин роман 50.000 речи. Ако је писац „прегледалице“ написао: „Гроф се попе на горњи спрат и зазвони,“ књижевни надничар дотера ту праву реченицу овако: „Гроф се попне на мраморне степенице, по којима беше застрт скупоцени ћилим, и кад дође на горњи спрат, снажном руком повуче за звоно..“ Директор романске фабрике иде по раденичкој „храмини“, саветујући, помажући и дотерујући. „Докле сте дошли?“ пита једног од литерарних пролетара. — „Баш сам сад грофу Н. спискао за душу.“ — „Шта? зар већ? а тек је хиљада редака? Е, мој господине, то тако не иде; гроф мора да живи још кроз коју главу.“ И онда директор узме перо из руке неискусногa романописатеља и започне идућу главу овим ставом: „Али гроф Н. није још био мртав — он је полако дисао и уједанпут отвори очи...“

НОВИЈЕ.

Београд, 4. септембра. Судбени сто у Чачку, који је одређен да суди хајдуку Бркићу, ослободио је Ранка Тајсића, који је био оптужен, да је био Бркићев јатак и да је он најмио људе, који су убили познатог Марка Бацковића, писца памфлета против кнеза Николе.

Атина, 4. септембра. Краљ Ђорђе се саветовао с министром-председником Ралисом о измени устава. Намерава се одузети право официрима, да се дају бирати за посланике.

Симла, 4 септембра. Индијско племе Мохманда напало је колону генерала Цефреја. Од Енглеза је погинуло два официра и два војника, а више њих је рањено.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника“.

Београд, 5. септембра. Сасвим је неистинита вест неких бечких и будимпештанских листова, да је овде избила министарска криза.

Канеја, 5. септембра. Међународна војска је проширила неутралну зону на Криту. Острво и даље остаје под блокадом, јер убиства и пљачке у последње време учесташе.

Трговина.

Нови Сад, 5. септембра 1897.

Цена храни је данас на нашој пијаци била ова: жито прве каквоће 12 ф. 20 н., друге каквоће 11 ф. 70 н., зоб 5 ф. 60—70 н., кукуруз 5 ф., 10 н., јечам 5 ф. 80—90 н., пасуљ бели 7 ф. 20 н., жути 6 ф. 20 н., проја 3 ф. 70 н., Репица 8 ф. Све од 100 кгр.

—

Течај вредности новаца на берзи у Будим-Пешти 5. септембра 1897.

Ц. кр. дукати (нови)	5 ф. 66 н.
„ „ „ (стари)	5 ф. 64 н.
Дукати од 20 франака	9 ф. 53⁵ н.

†

Патронат овдашње Српске Велике Гимназије приређује, у знак захвалности, великоме добротвору ове гимназије

покојноме **Барону МИЛОШУ БАЛИЋУ од ВАРАДИЈЕ**

члану Горњег Дома сабора Угарског, витезу ордена Гвоздене Круне II. степена и т. д. и т. д.

СВЕЧАН ПАРАСТОС

у овдашњој саборној цркви, у суботу, 13. (25.) септембра ове године у 11 сати пред подне, и позива овим сродннике, пријатеље и поштоваче, да изволе својим присуством увеличати ову тужну свечаност: у покој души великога покојника и добротвора народног.

У **Новом Саду**, 5. (17.) септембра 1897.

†

Јавна благодарност.

У великој тузи нашој за прерано преминулом и никад незаборављеном супругом, кћером, сестром, матером и снајом нашом

ЛЕПОСАВОМ ЧАМПРАГ

рођ. Бељанском,

која се у 25. год. својој после 9½ месечног сретног брачног живота растала са животом својим баш онда, када је сину свом Миленку дала живота — нека је овим путем од потписаних изјављена топла благодарност свима, који милој нам покојници последњу почаст указаше и који нам писмено изјавише своје саучешће за никад назаборављеном покојницом нашом, те наш тешки бол и превелику тугу покушаше у неколико ублажити.

Нарочито захваљујемо преч. Господи свештеницима Јакову Арацком — пароху пачирском, Светозару Димитријевићу — пароху кулском и Милутину Григоријевићу — капелану суботичком, који су својим суделовањем при опелу одали последњу почаст милој нам покојници. Нека је велика хвала по наособ преч. г. М. Григоријевићу, који се при опелу у цркви лепим и дирљивим говором опростио од премиле нам покојнице. Даље нека је хвала месној црквној општини, што указаше својим присуством и заузимањем највећу почаст својој за кратко време тако јако омиљеној попадији; гђи уд. Бабилонки, у чијој се кући десио тај велики удар; месном иноверном свештенству без разлике вере и народности, као што и нашим сродницима и пријатељима из Суботице и Сомбора, који се кренуше на далеки пут, да укажу последњу почаст нашој премилој покојници.

У **Бајши** 4. (16.) септембра 1897.

У име ожалошћене породице:

Стеван Чампраг супруг, Ђорђе Бељански отац, Анастасија Магарашевић рођ. Бељанска сестра.

ОГЛАСИ.

ЗА ДУВАНЦИЈЕ!

„КЛУБ“, најчистији, најтањи и опет најјачи папир за цигаретле.

САСВИМ БЕЗ ГЛИЦЕРИНА.

Може се добити на сваком месту и то у патентираном завоју по 3 н. Обичан завој **(Club-exquisit)** 2 нов.

Примедба. Од истог папира готове се и омиљени **клубски омотачи.** 88 75—90

Заштитни и за познавање знак: човек са наочарима, који пуши на цигарету.

Ad Ш. С. 193/141. ex 1897.

Стечај.

Ради попуњења једног наставничког места у српској вишој девојачкој школи панчевачкој за математику и природне науке овим се расписује стечај на које место могу компетовати они Срби и Српкиње, који су оспособљени за наставу у грађанским школама.

Стеченици имају крсним листом, сведоџбом о моралном владању, сведоџбом о оспособљењу и евентуално о досадашњем службовању снабдевене молбенице своје поднети непосредно срп. прав. нар. школском савету најдаље до 1. (13.) октобра 1897. год.

Са истим местом скопчана плата установљена је у смислу §. 7. уредбе за српске више девојачке школе за редовна учитеља са 800 фор. а за редовну учитељицу са 600 фор. годишње и 10% исте плате у име станарине.

Из седнице срп. прав. нар. школског савета, држане у Карловцима 18. (30) августа 1897.

Председништво
срп. прав. нар. школског савета.

350 2—3

За моју шпецерајску и памучарску радњу требам 2 спомоћника, који говоре српски, немачки и мађарски.

Вични продаји памука имају првенство, а ступање може бити и одмах.

Такођер требам и једног шегрта или практиканта.

У Земуну, 3. (15.) септембра 1897.

354 1—3 **Стеван П. Крецул**

ВАЖНО ЗА ВИНОГРАДАРЕ!

Код потписаног може се добити како у малом за баште, тако и у великом за винограде, добро примљених чврсто сраслих и јако развијених

КАЛАМЉЕНИХ ЛОЗА.

Ове су накаламљене на двогодишњим американским прпољцима од најбољих врста порталис-лоза. Калами су узимани од досад познатих најизврснијих наших и страних врста.

При наруџбинама нека се уз број лоза назначи, да-ли се желе лозе за врт или за виноград.

У Ср. Карловцима.

Марко Поповић
виноградар.

343 3—5

MAYPOLE SOAP

бојадише у свима бојама и прелазима.

Најновији проналазак за домаће бојадисање.

Епохалан енглески проналазак са 500% уштеде.

Са нешто топле воде и овог гласовитог сапуна, може свака госпођа и свака девојка за **15 минута** хаљине, блузе, крагнове, штикераје, штофове од свиле, панталике, шпицне, рукавице од свиле, чарапе, батист, сатин, кретон и разноврсну летњу тоалету и т. д. у свима могућим бојама, које се не дају у води испрати, обојадисати. То алете не изгледају као да су обојадисане, већ као нове новцате. Боја не избели, није отровна и не квари штоф. **Један комад у свима бојама 40 нов. (црни 50 нов.)** Сваки је комад снабдевен упутством како се употребљује.

Повлашћено у целом свету.

The Maypole Company Limited, London.

Главни заступник за Аустро-Угарску, Балканске државе, Турску и Грчку

Leopold Sonnenschein
Budapest, Arany János utcza 15.

Може се добити у Н. Саду код: Имре Дицгена и сина, Н. Димовића и Стевана Гериха. 192 14—24

5267. sz. tkvi 1897. 355 1—1

Kivonat az árverési hirdetményből.

A titeli kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy a titeli első takarékpénztár végrehajtatónak Kehrer Gyula titeli lakós végrehajtást szenvedett elleni 400 frt. tőke és jkai irant folytatott végrehajtási ügyében, a titeli kir. jbiró ság mint tkvi hatóság területén a titeli 1180. lapsz. tjkvben végrehajtást szenvedett nevén álló A f 15. hrsz. 1²⁰⁹ hold szántó 126 frt., G. 15. hrsz. 1 hold kaszálló 112 frt. becsárban nyilvános árverés utján el fog adatni. —

Határnapul 1897. évi november hó 13-dik napjának d. e. 9 órája a tkvi hatóság kir. helyiségében kitüzetik oly hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a becsáron alul is el fog adatni. —

Kikiáltási ár a fenti becsár, melynek 10% venni szándékozók készpénzben vagy az 1881 LX. t. cz. 42 §.-ában jelzett árfolyammal számitott és 1881. évi 3333. sz. I. M. rendelet 8-§.-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881 LX t. cz. 170 §.-ában értelmében, a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséről szabályszerű elismervényt átszolgáltatni kötelesek.

Vevő köteles a vételárt három egyenlő részletben és pedig az elsöt 15 nap, a masodikat 30 nap és a harmadikat 45 nap alatt, mindig az árverés napjától számitott 5% kamatokkal a titeli kir. adóhivatalnál lefizetni. --

Kelt Titelen, 1897. évi julius 26-án.

Mill,
kir. aljbiro.

5268. sz. tkvi 1897. 357 1—1

Kivonat az árverési hirdetményből.

A titeli kir. járásbiróság mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy a titeli első takarékpénztár végrehajtatónak Kehrer Gyula titeli lakós végrehajtást szenvedett ellen 600 frt. tőke és jkai iránt folytatott végrehajtási ügyében a titeli kir járásbiróság mint tkvi hatóság területén a titeli 1182. lapsz. tjkvben végrehajtást szenvedett nevén álló A f I. 109. hrsz. 1 hold szántó 113 frt., A f II. 109. hrsz. I. hold szántó 112 frt., A f II. 110. hrsz. 1 hold szántó 135 frt., G. 108 hrsz. 2 hold kaszálló 222 frt. becsárban nyilvános árverés utján el fog adatni. —

Határnapul 1897. évi november hó 13-ik napjának d. e 10 órája a tkvi hatóság hivatalos helyiségébe kitűzetik, oly hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a becsáron alul is el fog adatni. —

Kikiáltási ár a fenti becsár, melynek 10% venni szándékozók készpénzben vagy az 1881. 60. tvcz. 42. § ában jelzett árfolyammal számitott és 1881. évi 3333. sz J. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. 60. tvcz. 170-§-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről szabályszerű elismervényt átszolgáltatni kötelesek. —

Vevő köteles a vételárt két egyenlő részletben és pedig az elsőt 15 nap, a másodikat 30 nap és a harmadikat 45 nap alatt, mindig az árverés napjától számitott 5% kamatokkal együtt a titeli kir. adóhivatalnál lefizetni.

Kelt Titelen, 1897. évi julius hó 26-án.

Mill,
kir. aljbiró.

КУЋУ

У Н. Саду у Пенићевој улици број 14.

продајем из слободне руке

под повољним условима, а дајем и под најам. Састоји се из 4 собе, 2 кујне, коморе, подрума, штале, шупе са великим двориштем и врло великом баштом.

Ко је жели купити или под најам узети, нека се обрати на власника куће, у Н. Саду, у касарничкој улици, број 13., код

351 2—3 **ТОШЕ НИКОЛИЋА.**

4765. sz. tkvi 1897. 331 1—1

Kivonat az árverési hirdetményből.

A titeli kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Vidakovics Mihaly pivniczai lakós végrehajtatónak, idb. Regeczki szül. Marianski Milicza nádalyi lakós végrehajtást szenvedett ellen 322 frt. tőke és jkai iránt folytatott végrehajtási ügyében a titeli kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság területén a nádalyi 299. lapsztjkvben végrehajtást szenvedett nevén álló 174 sz. ház, 800 □ öl házhely 280 frt., G 260 □ öl szőlő 58 frt., G 300 □ öl szőlő 68 frt. azaz hatvannyolcz frt., G 120 □ öl szőlő 28 frt., G 760 □ öl szőlő 170 frt., G 40 □ öl szőlő 101 frt. becsáron nyilvános árverés utján el fog adatni. —

Határnapul 1897. évi oktober hó 30.-dik napjának d. előtti 10 órája Nádaly községhá zához kitüzetik oly hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a becsáron alul is el fog adatni. —

Kikiáltási ár a fenti becsár, melynek 10% venni szándékozók készpénzben, vagy az 1881. évi 60. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és 1881. évi 3333. sz. I. M. rendelet 8. §-ában jelzett óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. 60. tcz. 170. §-a értelmében, a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről szabályszerű elismervényt átszolgáltatni kötelesek. —

E kötelezettség alól a kisbirtokosok országos földhitelintézete felmentetik.

Vevő köteles a vételárt három egyenlő részletben és pedig az elsőt 30 nap, a másodikat 60 nap és a harmadikat 90 nap alatt, mindig az árverés napjától számitott 5% kamattal együtt a titeli kir. adóhivatalnál lefizetni. —

Titelen, 1897. évi julius hó 23-án.

Mill,
kir. trvszéki biró.

Најновији и најбољи је

ЕДИСОН

цигаретнпапир и хилзна,

која све досадање фабрикате у каквоћи и финоћи надмашује. 307 3—30

5943. sz. tkvi 1897. 342 1—1

Árverési hirdetmény kivonata.

Az ujvidéki kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Stojkov Nikola ujvidéki lakós végrehajtatónak Polyacski (Polyak) Pál ujvidéki lakós végrehajtás szenvedő elleni 51 frt 25 kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében az ujvidéki 2015, sz. tjkvben (3257—3258) sz. és 2243 ö. i. sz. a. felvett ingatlanra az árverést 753 frtban azonnal megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1897. évi november hó 6-ik napján d. u. 3 órakkor** a trvszék tkvi irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megálapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 75 frt 30 kr. készpénzben, vagy az 1881. évi LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. § ában kijelölt ódadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Ujvidéken a kir. törvényszék mint tkvi hatóságnál 1897. évi augusztus hó 17-én

Kühnel,
kir. trvszéki biró.

Сензацијони проналазак!

Повлашћено у целом свету!

Повлашћено у целом свету!

„ANTIKORIS“,

СПРАВА, КОЈА САМА ХВАТА СТЕНИЦЕ.

Употребљавајући исту, можемо већ прву ноћ мирно спавати, ма како стан био препун стеница. Не дозвољава стеницама да дођу на место, где се спава и чисти стан **вапредном сигурношћу** од стеница

Практична и успешна употреба званично је призната.

Један једини покушај уверава свакога о потреби овог апарата а и о сигурном дејству његовом,

Треба га само једаред купити! Он траје тако рећи вечито.

Цена гарнитуре, која се састоји из 4 комада, са упутством за употребу 1 ф. 40 нов.

237 9—20 **Главно стовариште: Budapest, VI., Teréz-körút 38.**

Поруке из провинције се уз поузеће (per Nachnahme) одмах извршују.

Препродавци у провинцији за сигуран куп траже се.

I. новосадска творница машина и ливница гвожђа

ЦИКМУНДА и ДР.

У сопственој машинској дворници у дворишту.

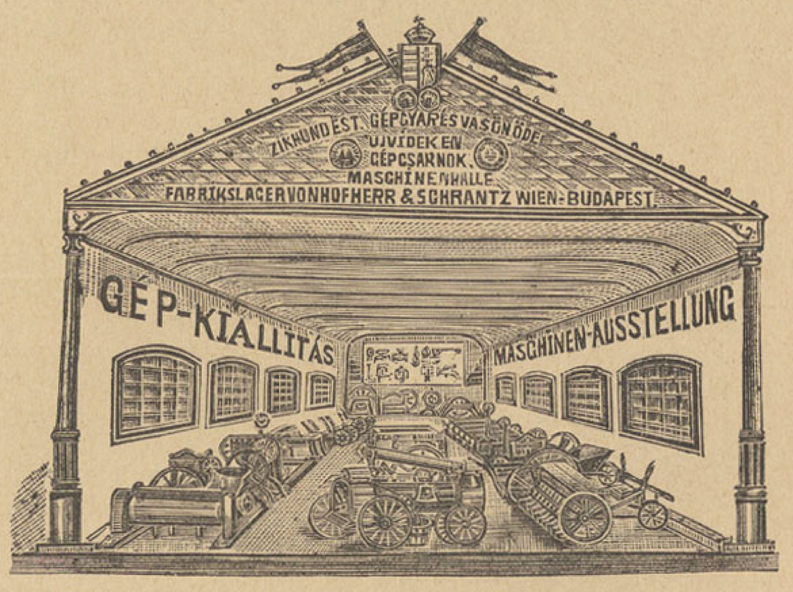

препоручује своје врло добро снабдевено стовариште

пољопривредних машина и нових вршаћих машина Хофхер и Шранца

КАО И РАЗНОВРСНИХ

ДЕЛОВА ОД МАШИНА И ЊИХОВИХ РЕКВИЗИТА

ПО НАЈНИЖУ ЦЕНУ.

У нашој **ливници гвожђа** у стању смо сваковрсне у ту струку спадајуће послове на израду примити и наше поштоване муштерије најсолидније послужити.

Молећи за што многобројније поруке, остајемо с високоштовањем

210 10—10 **ЦИКМУНД и ДР.**

Нови Сад, казанџијска улица бр. 19.

Ја не држим путнике, јер они стају много новаца и траже високу провизију, већ радије продајем **непосредно** и **ЈЕФТИНИЈЕ** купцима, те с тога могу да строго по православном угледу масном бојом израђене иконе, заједно са лепо позлаћеним оквиром од 10 cm ширине, у величини од 88=75 cm по 6—7—7.50 фор. да продајем.

Ко жели лепу слику или икону, нека се обрати директно на

ЛУЈА ТАУША

позлатара и творничара оквира. Стовариште слика, икона и огледала

у Новом Саду, Дунавска улица, код Златног Крста.

Разашиље поштом у наточ (per Nachnahme) у сандучићима по цену, која њега стаје. Гарантује се за **солидну** и **лепу** израду слика. Затим има на стоваришту на платну разапетих икона у масној боји: св. Никола, св. Стеван, св. Ђорђе на коњу, св. Димитрије на коњу, Марија на престолу са св. Николом и св. Јованом, по цену од 3 фор. 50 новч. заједно с оквиром.

312 2—6

Власник издавалац: Дружина Граника. Одговорни уредник Никола Јоксимовић. Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.